

Naujasis Teisingumo Teismo procedūros reglamentas

Susidūręs su nuolatiniu nagrinėjamų ginčų skaičiaus augimu ir akivaizdžiu prašymų priimti prejudicinį sprendimą dominavimu Teisingumo Teismas pritaiko savo procesines normas, kad labiau atsižvelgtų į tokių ginčų specifiką, ir kartu sustiprina savo pajėgumą per protingą terminą išnagrinėti visas jame pradėtas bylas

Atnaujinta savo Procedūros reglamento redakcija, kuri įsigalios 2012 m. lapkričio 1 d.¹, Teisingumo Teismas pirmiausia siekia **prisitaikyti prie jam pateiktų spresti ginčų pokyčių**. Nepaisant vienas po kito atliktų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimų, šio reglamento struktūra nebuvo iš esmės pakeista nuo jo priėmimo dienos, t. y. 1953 m. kovo 4 d. Šiame reglamente didžiausias dėmesys vis dar skiriamas tiesioginiams ieškiniams, dažniausiai pareiškiamiems siekiant išspręsti ginčą tarp, viena vertus, fizinio ar juridinio asmens arba valstybės narės ir, kita vertus, Sąjungos institucijos, nors faktiškai, išskyrus ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir kelias konkrečias ieškinių dėl panaikinimo rūšis, šiandien tokios bylos praktiškai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai. Remiantis kiekybiniais duomenimis, 2012 m. būtent gavus valstybių narių teismų prašymus priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teisme pradėdama daugiausia bylų². Naujajame Procedūros reglamente siekiama šią situaciją dar labiau atspindėti tokius prašymus reglamentuojant atskiroje antraštinėje dalyje, o joje įtvirtintas taisyklės darant išsamesnes bei aiškesnes ir teisės subjektams, ir nacionaliniams teismams.

Antrasis pagrindinis atnaujintos redakcijos tikslas yra Teisingumo Teismo siekis tęsti jau prieš keletą metų pradėtas dėti pastangas išsaugoti teismo, kuriam tenka nagrinėti vis daugiau ginčų, galimybes per protingą terminą išnagrinėti jame pradėtas bylas³. Todėl naujajame Procedūros reglamente numatyta nemažai priemonių, kurios turėtų **sudaryti palankias sąlygas greitam ir veiksmingam bylų nagrinėjimui**. Iš šių priemonių, be kita ko, paminėtina teismui suteikta galimybė priimti sprendimą apriboti jam pateikiamų rašytinių pareiškimų arba pastabų apimtį ar tai, kad išankstinės sąlygos Teisingumo Teismui priimti motyvuotą nutartį tapo paprastesnės pirmiausia tuo atveju, kai atsakymas į nacionalinio teismo užduotą prejudicinį klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių.

Be to, naujosiose taisyklėse yra daug reikšmingų naujovių, susijusių su žodine proceso dalimi. Jeigu susipažinęs su bylos šalų pateiktais rašytiniais pareiškimais arba pastabomis Teisingumo Teismas manys, jog yra pakankamai informuotas, jis paprastai nebeprivalės surengti teismo posėdžio, o tai turėtų suteikti jam galimybę per trumpesnę terminą priimti sprendimą jame pradėtose bylose. Naujajame Procedūros reglamente taip pat numatyta, kad tuo atveju, kai rengiamas teismo posėdis, Teisingumo Teismui suteikiama galimybė prašyti bylos šalių savo kalbose sutelkti dėmesį į vieną ar kelis nustatytus klausimus, ar teisė surengti bendrus teismo

¹ Teisingumo Teismo procedūros [reglamentas](#) priimtas 2012 m. rugsėjo 25 d., o paskelbtas 2012 m. rugsėjo 29 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Pagal šio reglamento 210 straipsnį, jis įsigalioja pirmąją antro mėnesio po jo paskelbimo dieną.

² 2011 m. tarp 688 naujų bylų 423 pradėtos gavus prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Taigi prašymai priimti prejudicinį sprendimą sudaro daugiau kaip 60% Teisingumo Teismui pateiktų spresti ginčų.

³ Reikia pabrėžti, kad nepaisant didėjančio tokių ginčų skaičiaus Teisingumo Teismui pavyko labai sumažinti vidutinę bylų nagrinėjimo trukmę. Pavyzdžiui, galima pastebėti, kad 2011 m. vidutinė prašymų priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimo trukmė buvo 16,4 mėn., o 2003 m. – daugiau kaip 25 mėn.

posėdžius keliose to paties pobūdžio ir dėl to paties dalyko pradėtose bylose. Kita vertus, atsisakyta teismo posėdžio pranešimo, lėmusio išlaidas ir vėlavimą nagrinėjant bylas.

Be minėtų tikslų naujuoju Procedūros reglamentu taip pat siekiama **padaryti egzistuojančias taisykles ir praktiką aiškesnes**. Todėl visoms teisme nagrinėjamos bylos rūšims taikomos taisyklės aiškiau atskiriamos nuo kiekvienai konkrečiai jų rūšių (prašymams priimti prejudicinį sprendimą, tiesioginiams ieškiniams, apeliaciniams skundams) taikomų taisyklių, o visi naujojo reglamento straipsniai konkrečiai sunumeruoti ir turi specifinį pavadinimą, taigi juos lengviau rasti. Proceso dėl prejudicinio sprendimo priėmimo srityje pirmiausia pabrėžtina, kad naujajame Procedūros reglamente nuo šiol įtvirtinta teisės nuostata, kurioje išdėstytas minimaliai kiekvienam prašymui priimti prejudicinį sprendimą būtinas turinys ir teisės nuostata dėl anonimiškumo, o tai turėtų nacionaliniams teismams pagelbėti formuluojant savo prašymus ir užtikrinant geresnę pagrindinės bylos šalių privataus gyvenimo apsaugą. Apeliacinių skundų srityje 2012 m. reglamente aiškiau išdėstomos priešpriešiniams apeliaciniams skundams, pateikiamiems atsakant į pradinį apeliacinį skundą, taikomos taisyklės. Nuo šiol tokie apeliaciniai skundai visuomet turės būti pateikti atskiru dokumentu, o tai turėtų palengvinti vėlesnį jų nagrinėjimą teisme.

Galiausiai šioje atnaujintoje Procedūros reglamento redakcijoje **egzistuojančios taisyklės padaromos paprastesnės**: kai kurios nebeaktualios ar netaikytos taisyklės panaikintos, o kai kurių bylų procesinio nagrinėjimo tvarka peržiūrėta. Kaip pavyzdį galima paminėti taisyklių, susijusių su valstybių narių ir Sąjungos institucijų įstojimu į bylą, ir taisyklių, susijusių su dėl bylų peržiūros sprendžiančios kolegijos skyrimu vieniems metams, padarymą paprastesnėmis ar prašymų pateikti nuomonę nagrinėjimo tvarkos palengvinimą, nuo šiol numatant, kad juos nagrinėjant dalyvaus tik vienas generalinis advokatas (o ne visi Teisingumo Teismo generaliniai advokatai, kaip buvo iki šiol).

Be jokios abejonės, nė viena iš minėtų priemonių, taikoma atskirai, negali pakeisti bylų, kurios tampa vis sudėtingesnės, skaičiaus augimo tendencijos ar jų nagrinėjimo trukmės. Tačiau Teisingumo Teismas įsitikinęs, kad šios papildomos priemonės, kurių imamasi praėjus vos kelioms savaitėms po Protokolo dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimų, pagal kuriuos sukuriamas pirmininko pavaduotojo pareigybė, o Didžiosios kolegijos sudėtis išplečiama iki penkiolikos teisėjų, priėmimo, ir kurios yra Teisingumo Teismo sprendimo nuo 2012 m. spalio mėn. sukurti naują penkių teisėjų kolegiją ir naują trijų teisėjų kolegiją, tęsinys, yra patikimiausias būdas sudaryti jam sąlygas toliau vykdyti savo misiją per protingą terminą užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127